

Vragen en antwoorden van het stadsgesprek over het Warmteplan op 19 mei 2021

Inhoud

Techniek.....	1
Kosten	5
Participatie.....	8
Proces.....	10
Warmte-uitvoeringsplannen.....	14
Keuzevrijheid, betrouwbaarheid, veiligheid van de nieuwe warmte	14
Samenwerking.....	16
Verenigingen van Eigenaars (VvE's).....	16
Wat kunt u zelf doen	17

Techniek

1. Is het mogelijk de rekengegevens in te zien van de onderbouwing van de kostenafstand die wordt genoemd van MT- en HT-netten ten opzichte van de andere technische varianten?

De uitgangspunten voor de berekening lichten we toe in de [Resultaten Fase 1](#). De achtergrondgegevens van het gebruikte rekenmodel staan op de [website van CE Delft](#).

2. Kan een ZLT-net van 15°C nog meegenomen worden in de Warmtevisie en wijkuitvoeringsplannen als optie?

Een ZLT-net ('zeer lage temperatuur') hebben we al meegenomen als optie in de kostenberekening van warmtetechnieken in het Warmteplan. Deze optie komt niet naar voren als optie met de laagste kosten op buurniveau. In de warmte-uitvoeringsplannen bekijken we deze optie opnieuw.

3. Er is overal water aanwezig in de wijk, geschikt voor aquathermie. Is een bronnensysteem aangesloten op WKO-bronnen een te onderzoeken oplossing voor mijn wijk (Verzetstrijdersbuurt-Buitenhof). Waarom is dit nog niet onderzocht?

Deze optie hebben we meegenomen in de berekening van kosten voor warmtetechnieken in het Warmteplan. Deze optie komt niet naar voren als optie met de laagste kosten op buurniveau. In de warmte-uitvoeringsplannen bekijken we deze optie opnieuw.

4. Om in 2050 gebruik te maken van warmte uit de haven van Rotterdam moet je wel zeker weten dat die warmte er nog is. Hoe weten we zo zeker dat de situatie over 30 jaar nog hetzelfde/beter is dan nu?

Voor alle warmtebronnen geldt dat het niet zeker is dat ze in de toekomst ook beschikbaar zijn. Het WarmtelinQ-project maakt gebruik van verschillende bronnen, zoals afvalverbranding, raffinage en recycling. Daarmee is de warmte niet van één bron afhankelijk. Ook de industrie is van plan om te gaan verduurzamen. En ook in nieuwe productieprocessen komt warmte vrij. Daarom verwacht de Rotterdamse industrie dat ze ook in de toekomst warmte kan leveren.

5. Wordt er ook naar WKO-oplossingen gekeken?

Deze optie hebben we meegenomen in de berekening van kosten voor warmtetechnieken in het Warmteplan. Deze optie is vooral voor nieuwbouw en utiliteitsgebouwen kansrijk. WKO (warmte-koudeopslag) komt voor bestaande woningen niet naar voren als optie met de laagste kosten op buurniveau. In de warmte-uitvoeringsplannen bekijken we deze optie opnieuw.

6. Als de woningen gasvrij worden, zal veel meer elektrisch moeten worden gedaan. Is de elektriciteitsinfrastructuur toereikend voor de toename aan de elektravraag?

Er is er steeds meer capaciteit nodig op het elektriciteitsnet. Dat komt niet alleen door de warmtetransitie, maar ook door zonnepanelen en elektrische auto's. Niet alle elektriciteitsinfrastructuur is nu al toekomstbestendig. De netbeheerder (Stedin) moet zorgen dat die op tijd wordt aangepast.

7. Waarom gebruikt de Rotterdamse industrie hun eigen restwarmte niet?

Bedrijven moeten altijd eerst proberen om zelf energie te besparen. Dat kan bijvoorbeeld door eigen warmte te hergebruiken. Alleen wat daarna nog over is, leveren ze aan warmtenetten.

8. All-electric kan ook met IR panelen. Meerdere bewoners in Delft doen dat al.

Dat klopt. Infraroodpanelen hebben we niet meegenomen als optie in de berekening van kosten voor warmtetechnieken. Dat is omdat het per woning en per persoon verschilt of deze IR-panelen voldoende comfort kunnen bieden. In de berekening hebben we alleen technieken meegenomen die in principe voor een hele buurt toepasbaar zijn. Maar het is wel mogelijk om individueel de voorkeur te geven aan IR-panelen als all-electric-techniek.

9. Het schijnt dat de bestaande gasleidingen geschikt zijn voor waterstof, dus waarom dan geen gebruik maken van toekomstig waterstof. Windmolens direct stroom, energie laten leveren aan de waterstofcentrale?

Waterstof zou in de toekomst inderdaad gebruikt kunnen worden om gebouwen te verwarmen. Er zijn echter heel veel sectoren die duurzame stroom nodig hebben. Er zijn ook veel sectoren waarvoor duurzame waterstof één van de weinige verduurzamingsopties is. Daarom is het onzeker hoeveel waterstof er beschikbaar zal zijn voor gebouwverwarming en wat de kosten zijn. Daarom gaan we voor verduurzaming voor 2030 er niet van uit dat waterstof beschikbaar is.

10. Het lijkt erop dat de situatie in 2050 bepaald is met technologie van 2020. Wordt er rekening gehouden met innovatieve technologie?

We houden nu rekening met technologie die nu op de markt is. Het is namelijk onmogelijk om toekomstige innovatie te voorspellen. We actualiseren het Warmteplan over vijf jaar. Dan kijken we weer naar de stand van de techniek.

11. Komt bij de verbranding van groengas (CH₄) niet nog steeds CO₂ vrij? Wat maakt dit dan anders dan het gebruik van aardgas waar de uitstoot van wordt gecompenseerd door bijvoorbeeld bebossing?

Groengas wordt gemaakt van biogas, dat wordt gemaakt door plantenresten te laten vergisten. Als planten groeien, nemen ze CO₂ op uit de lucht. Dezelfde CO₂ komt weer vrij bij de verbranding van biogas. Zo wordt er geen extra CO₂ toegevoegd aan de lucht. Biogas is daarom klimaatneutraal.

12. In Poptahof Noord en Zuid hebben de woningen gasgestookte blokverwarming. De warmte wordt geleverd door Eneco vanuit Poptahof. Door dat bestaande net aan te sluiten op het warmtenet kan er toch een heleboel gas bespaard worden?

We gaan de blokverwarming in Poptahof ook verduurzamen. Een optie om dit te doen is inderdaad door het aan te sluiten op het warmtenet.

13. Waar ik benieuwd naar ben is hoe ingrijpend de veranderingen in de huizen zullen zijn. In de flats is weinig ruimte voor grote installaties, moet er ruimte worden opgeofferd?

In deze fase hebben we nog niet gekeken naar ruimtegebruik. In de warmte-uitvoeringsplannen kijken we hier verder naar. Het ruimtegebruik van een warmtenet is anders dan van een individuele warmtepomp. Het verschilt ook per gebouw waar installaties geplaatst kunnen worden.

14. Ik heb bezwaar tegen een HT- of MT-warmtenet in mijn wijk vanwege de te verwachten woonlasten (aansluitkosten, vastrecht en GJ-prijs). In de startanalyse staat dat kostenafstand tot andere technieken groot is. Ik ben expert in warmtesystemen. Voor mijn woning uit 1969, gerenoveerd naar label C, is een warmtepomp aangesloten op een 15°C bronnet wat betreft woonlasten de goedkoopste variant. De conclusie dat de kostenafstand tot andere technieken groot is klopt derhalve niet. Kan bronnet officieel worden meegenomen in de Warmtevisie en het Warmte-uitvoeringsplan voor mijn buurt?

Een bronnet hebben we meegenomen als optie in de berekening van kosten voor warmtetechnieken in het Warmteplan. Deze optie komt in deze berekeningen, net als de Startanalyse, niet naar voren als optie met de laagste 'nationale kosten' op buurtniveau. De nationale kosten zijn de kosten voor alle partijen samen, dus ook netbeheerders en overheid. Dit kan anders zijn dan de kosten voor de eindgebruiker. Hier hebben we alleen nog gekeken op buurtniveau. De precieze kosten in uw woning moeten we nog bepalen in de fase van de warmte-uitvoeringsplannen.

Kosten

15. Kan er ingebracht worden in de vervolgfase dat er grote verschillen zijn in energiegebruik van huishoudens, en dat dit leidt tot zeer verschillende effecten op de woonlasten van bewoners? Wat doet u met dit gegeven?

Het Warmteplan is een visiedocument voor heel Delft. Bij het maken hiervan hebben we gebruik gemaakt van gemiddelde waardes voor bijvoorbeeld energiegebruik van huishoudens. Eén van de uitgangspunten voor Delft aardgasvrij is dat het voor iedereen betaalbaar moet zijn. Hiervoor zijn landelijk financiële afspraken nodig. Verschillen in energieverbruik zullen blijven bestaan. Net al bij een auto, kunnen mensen kiezen voor een zuinig model of een model dat juist heel veel energie verbruikt.

16. Is er al rekening gehouden met hoger worden van elektriciteitsprijzen in de winters?

In de modellen hebben we geen rekening gehouden met schommelende energieprijzen. Wel met stijgende energieprijzen.

17. Is de ambitie woonlastenneutraliteit?

Ja, die ambitie is er op het niveau van complex/woningtype. Individueel kunnen we dit niet garanderen, omdat dit ook afhangt van het patroon van energieverbruik.

18. Hoe worden de mensen met de kleinste portemonnee geholpen? Is er in Delft iets dergelijks als een Onrendabele Top Financiering?

Uitgangspunt is dat het voor iedereen betaalbaar moet zijn. De regelingen zijn er nog niet, maar ze moeten er wel komen bij de uitvoeringsplannen.

19. Kunt u concreet aangeven of de kosten voor verwarming gaan stijgen of dalen na deze energietransitie, na 2030, in procenten of het min/max bereik in euro's.

We verwachten dat de kosten voor alle vormen van energie gaan stijgen, maar dat de kosten van vervuilende energiebronnen het hardst stijgen. Wij kunnen dit niet concreet aangeven.

20. Is het al bekend hoeveel eigen transitiebijdrage de gebruikers zelf moeten betalen na deze energietransitie in Delft-AF-van-het-aardgas?

Nee, dit volgt bij de warmte-uitvoeringsplannen.

21. Ik begrijp dat de infrastructuur de grootste kosten zullen zijn, maar is het dan eerlijk om af te rekenen per afgenomen GJ?

De kosten voor de infrastructuur worden betaald uit de aansluitkosten en het vastrecht.

22. In de Q&A van de vorige keer zag ik bij vraag 1.9 staan dat "de overgang naar een schone warmtebron mag een bewoner geen hogere woonlasten opleveren". Dat lijkt mij een duidelijk uitgangspunt. Nu hoor ik alleen iets in de trant van lagere nationale kosten en lage lasten voor de bewoner. Hoe is dit met elkaar te rijmen?

Voor het bepalen van de alternatieven voor aardgas hebben we gekeken naar de laagste nationale kosten en de laagste kosten voor de eindgebruiker. De volgende stap is het verder uitwerken en het bepalen van de woonlasten/betaalbaarheid.

23. Als het meedoen aan een warmtenet vrijwillig wordt, dan is het toch heel moeilijk om nu al te bepalen hoe gunstig een warmtenet is. Als er in een wijk die bij 100% deelname geschikt is voor warmte maar 20% deel gaat nemen, wordt het toch alsnog heel duur. Hoe gaan jullie hier mee om?

Wij moeten er in die buurten voor zorgen dat aansluiten op het warmtenet het aantrekkelijkste alternatief is.

24. Wanneer horen wij wat over de subsidiemogelijkheden voor overstappen op elektrisch koken, zonnepanelen, warmtepomp, isoleren en dergelijke. Als Delft van de bewoners verwacht dat zij snel aan de slag gaan, dan is het handig om te weten hoe bewoners gestimuleerd worden om snel aan de slag te gaan.

Via [het Energieloket](#) kunt u alle (landelijke) subsidiemogelijkheden vinden. Delft heeft zelf de mogelijkheid voor een energiebespaarlening.

25. Stel nou dat de gasprijs opeens toch flink gaat dalen, wat zal dan gebeuren met dit hele transitieplan?

Dan is het in principe niet meer mogelijk, of er moet heel veel subsidie bij.

26. Als betaalbaarheid als criterium betekent: nationale kosten, dan kan er een optie uit rollen die voor bewoners (erg) duur is (terwijl hij goedkoop is voor andere partijen zoals overheid of bedrijfsleven). Moet kostenneutraliteit voor de bewoners niet het belangrijkste criterium zijn? De verdeling van de kosten moet duidelijk zijn.

Betaalbaarheid voor inwoners is één van de belangrijkste voorwaarden voor alle alternatieven. Dit is ongeacht of we vroeg of laat starten.

27. In reactie op wat de wethouder stelt: eerst aansluiten op warmtenet, tevens isoleren waarna de temperatuur naar beneden kan. Worden de kosten in totaliteit beschouwd, zodat er geen onbetaalbare stapeling gebeurt?

Ja, we bepalen alle kosten, zowel in het warmteplan als bij de te maken warmte-uitvoeringsplannen.

28. Wat kost een warmtenet per kilometer om aan te leggen?

De kosten van een warmtenet zijn ongeveer € 500 tot € 3000 per meter. De kosten hangen vooral af van het vermogen en de bestrating.

29. Hoe wordt er omgegaan met de "kunstmatig" stijgende kosten van aardgas voor de wijken die pas als laatste aan de beurt komen?

Er komt een isolatieprogramma. We adviseren mensen om zoveel mogelijk te isoleren om hoge aardgaskosten te voorkomen.

30. Als de gemeenteraad het Warmteplan gaat vaststellen in december en je begint dan pas met het warmte-uitvoeringsplan per wijk, hoe heb je dan de kosten inzichtelijk per wijk? Zit er bij het warmteplan dan al een kostenindicatie stads breed? Zodat de investeringen geen financieel debacle worden.

In het Warmteplan hebben we ook een inschatting opgenomen van alle meerkosten voor de hele stad. Een groot deel van de dekking van deze kosten moet komen van subsidies/bijdragen van de rijksoverheid.

31. De voorlopige selectie van buurten is alle woningbouwverenigingen. Hoe gaat dat met kosten, wordt dat een flinke huurverhoging?

Voor de woningbouwcorporaties geldt dat de kosten per complex neutraal blijven. Het kan zijn dat huren stijgen en energiekosten dalen door betere isolatie.

32. Veel van de buurten met een hoge score waar men snel wil starten zijn buurten met flats. De inwoners in deze buurten hebben over het algemeen minder geld te besteden, dus waarom zijn zij eerder aan de beurt. Dit gaat namelijk samen met dure R&D-kosten vergeleken met buurten die 15 jaar later zouden worden aangepast. De buurten die later worden aangepast zullen met betere techniek dus ook minder kosten dragen.

De technieken voor het isoleren en aansluiten van flats op een warmtenet zijn al helemaal bekend. Bovendien rekenen we ermee dat de kostenneutraliteit per complex neutraal blijven.

Participatie

33. Wat is het proces en tot welke momenten kan ik bezwaar maken tegen een voorstel van een warmte-uitvoeringsplan? In de Europese wetgeving is bepaald dat bewoners werkelijk invloed moeten kunnen krijgen op de keuze van de nieuwe energiesystemen. Hoe wordt dit in het Delftse proces geregeld?

Voor het opstellen van een warmte-uitvoeringsplan in een buurt hebben we de inspraak van inwoners nodig. We willen samen met betrokkenen een plan maken waar iedere partij zich in kan vinden. Dus ook de inwoners. We moeten nog bepalen hoe dit proces precies vorm gaat krijgen.

34. Komen er nog aparte voorlichtingsavonden voor bewoners over woonlasten van het nieuwe warmtesysteem in mijn wijk.

Ja. Wanneer we in jouw buurt een warmte-uitvoeringsplan willen opstellen, krijgen alle bewoners dat te horen. We willen dan met alle betrokkenen in gesprek over discussiepunten om samen tot een uitvoeringsplan te komen.

35. Welke inspraak hebben wij nog op deze kaart?

Deze kaart is een visiedocument. Het is mogelijk zienswijzen in te dienen op de visie. Bezwaar is niet mogelijk. Bij het warmte-uitvoeringsplan voor een buurt bespreken we de warmtetechniek nog eens, samen met de inwoners en andere betrokkenen.

36. Worden er straks referenda gehouden in de buurten over wat zij zelf willen?

Nee, we organiseren geen referenda. We gaan voor het maken van een warmte-uitvoeringsplan samen met alle betrokkenen in gesprek. Dat zijn dus ook de inwoners van de buurt. We gaan ervan uit dat we zo tot een plan komen waarin iedereen zich kan vinden. Op die manier is geen referendum nodig.

37. Wordt er ook een referendum gehouden in Delft over wel/niet WarmtelinQ? Is toch democratie? Of alleen door stadsbestuur besloten.

Het is al democratisch besloten. Alle gemeenteraden in de regio en de provincie Zuid-Holland hebben een besluit genomen over de WarmtelinQ. Zij bestaan uit volksvertegenwoordigers, gekozen tijdens verkiezingen. Er wordt geen referendum georganiseerd.

38. Hoe gaan jullie de inwoners beter betrekken bij het Warmteplan? Nu zijn er maar 100 deelnemers.

Met het Warmteplan hebben we zo'n 5.000 mensen bereikt, ook via Facebook en met de enquête nu. De volgende stap zijn de warmte-uitvoeringsplannen. Dan gaan we de buurten in om nog meer inwoners te betrekken.

39. Actueel: hoe is macht en tegenmacht geregeld?

We laten het Warmteplan toetsen door een klankbordgroep. Deze klankbordgroep bestaat uit vertegenwoordigers van huurdersverenigingen en buurtverenigingen. De gemeenteraad besluit uiteindelijk over het plan, op voorstel van het college.

40. Waarom is de zienswijzeprocedure in de zomervakantie? Dan neem je burgers toch niet serieus.

We publiceren het plan een week voor de zomervakantie. Na de zomervakantie van 6 weken ligt het plan nog twee weken ter inzage. Inclusief de zomervakantie ligt het plan 9 weken ter inzage. Dit lijkt ons voldoende om een reactie te kunnen geven.

Proces

41. Welke wijken zijn volgens de plannen als eerste aan de beurt?

Het Warmteplan wijst dertien buurten aan die kansrijk zijn om voor 2030 aardgasvrij te maken. Dit zijn de Multatulibuurt, TU-Noord, Juniusbuurt, Het Rode Dorp, Aart van der Leeuwbuurt, Fledderusbuurt, Mythologiebuurt, Gillisbuurt, Buitenhof-Noord, Roland Holstbuurt, TU-Campus, Kuyperwijk-Zuid en de Reinier de Graafbuurt. In de warmte-uitvoeringsplannen bepalen we welke van deze dertien buurten we als eerst aanpakken.

42. Wordt de prioritering een compleet plan van nu tot 2050 zodat elke wijk weet wanneer je aan de buurt komt of selecteren jullie alleen een aantal wijken om nu mee te beginnen en komt de rest later?

Nee. De prioritering die we maken in het Warmteplan geeft twee categorieën aan. De eerste categorie is buurten waarin we vóór 2030 beginnen aan een warmte-uitvoeringsplan. De tweede categorie is buurten die na 2030 aan de beurt zijn. Binnen deze categorieën is geen volgorde in de buurten.

43. Waarom niet alvast inzetten op isolatie oude woningen?

Isolatie is het eerste uitgangspunt voor alle woningen in Delft. Ook voor oude woningen is dit een belangrijk startpunt. We zetten een campagne op voor de hele stad. Die is bedoeld om inwoners te activeren om hier actie voor te ondernemen.

44. Er zijn momenteel ook discussies over het democratische gehalte van het energie akkoord door middel van de klimaattafels. De Tweede Kamer is door de klimaattafels min of meer buitenspel gezet. Loopt de gemeente Delft nu niet te hard van stapel door nu al een bepaalde volgorde in de transitie te bepalen? Is het niet beter om even pas op de plaats te maken om te kijken wat de rechtsgeldigheid is van het klimaatakkoord wat door de klimaattafels is vastgesteld?

Nee. Als we nu een pas op de plaats zouden maken, is het onmogelijk om de bestaande klimaatdoelen voor 2050 te halen.

45. Als straks de samenstelling van de gemeenteraad verandert, blijft dit soort plannen dan bestaan of beginnen we weer opnieuw?

Dit Warmteplan blijft dan bestaan. De opdracht om Delft aardgasvrij te maken, komt niet van de gemeenteraad. Dit komt vanuit het klimaatakkoord en de Nederlandse regering. De opdracht zal dus niet veranderen.

46. Wordt het Warmteplan jaarlijks geüpdatet?

Het Warmteplan krijgt elke vijf jaar een update.

47. Bevat het Warmteplan een risicoanalyse, ook per wijk?

Een risicoanalyse wordt onderdeel van de warmte-uitvoeringsplannen.

48. Die tijdlijnen zijn allemaal prachtig, maar wat je ook kiest moet er qua infra en installatie heel veel gebeuren. Is er ook rekening gehouden met een tekort aan mankracht, specialisten en grondstoffen. Een tekort zou de tijdlijnen ernstig vertragen.

We proberen zoveel mogelijk rekening te houden met capaciteit en mankracht. Dit doen we bijvoorbeeld door beheerders van het elektriciteitsnet, waternet en riolering te betrekken in het proces. De gemeente wil ook een school in Delft die gericht is op opleiden van technici. Zo kunnen we met de energietransitie lokale technici in werk voorzien.

49. Als je in een wijk woont die niet tot de top 13 behoort, gaat het nog heel lang duren en kan je dus beter je tijd aan andere dingen besteden. Maar de gemeente kan zich bedenken zonder dat je dat door hebt. Is het mogelijk om op een soort alarmeringslijst te komen ingedeeld naar buurt waarmee je gewaarschuwd wordt als er toch iets met jouw buurt gaat gebeuren?

Wanneer we een warmte-uitvoeringsplan gaan maken voor een buurt, krijgt elke buurtbewoner hierover bericht. Vanaf het moment dat besloten is om een plan te maken voor een buurt, duurt het opzetten ervan nog ongeveer twee jaar.

50. Ik vind het eerlijk gezegd nogal traag gaan. Warmtenetten zijn natuurlijk complex, maar voor individuele oplossingen zoals warmtepompen (inclusief benodigde isolatie) zou er toch niet meer dan 5 mandagen werk per huis nodig zijn. Met 50k huizen in Delft kom je dan op 250k mandagen werk. Ofwel ongeveer 100 man die 10 jaar aan het werk zijn, en dan zijn we klaar. Waarom wachten tot 2050?

We wachten niet tot 2050. Eind dit jaar stelt de gemeenteraad het Warmteplan vast. Daarna beginnen we met het eerste warmte-uitvoeringsplan. Het is niet haalbaar om heel Delft al eerder dan 2050 aardgasvrij te hebben. In uw vraag noemt u bijvoorbeeld 100 man die hieraan werken, maar zoveel mankracht is er helaas niet.

51. Er is keuzevrijheid voor huishoudens met een koophuis. Hoe zit het dan met straten waar huur en koop door elkaar zitten en de meeste huishoudens met een koophuis niet mee willen doen?

We gaan ervan uit dat de gemeente de bevoegdheid krijgt om de gasaansluiting af te sluiten. Huiseigenaren die niet mee willen met een collectief alternatief, kunnen kiezen voor een individuele oplossing.

52. Betekent het overstappen op een andere warmtebron ook direct afsluiten van het gas voor koken?

We stellen in het warmte-uitvoeringsplan op wat de ambitie is in de buurt. Dat kan zijn aardgasvrij maken. In dat geval gaat het kookgas ook weg. Een tweede optie is dat we de verwarming vervangen door een aardgasvrije methode. De derde optie is dat het plan focust op energiebesparende maatregelen, zoals isolatie. Daarna stellen we een nieuw plan op om op aardgasvrij over te gaan. Het is

natuurlijk ook mogelijk dat er een buurt is die al aardgasvrij verwarmd wordt, maar alleen nog kookt met aardgas. In dat geval richt een warmte-uitvoeringsplan zich alleen op het kookgas.

53. Waar zijn de resultaten van fases 0 tot 2 te vinden?

De resultaten van de verschillende fasen van het Warmteplan zijn te vinden op [de website van de gemeente](#).

54. In 2030 moet 20% reductie gerealiseerd zijn in gemarkeerde wijken. Hoe groot is de bijdrage van de reductie van de emissies uit woningen van de woningbouwcorporaties? Wat van de bewoner - eigenaren?

Het aandeel van de CO₂-besparing van corporatiebezit versus particuliere huur/bezit hebben we niet berekend. Onze CO₂-berekening is op buurtniveau en niet op pandniveau. In de eerste 13 buurten zit ongeveer 22% van de woningequivalenten, en ongeveer 23% van het corporatiebezit.

55. Wordt er niet te veel alleen gekeken naar de CO₂-reductie maar niet naar de kosten van transitie en isolatie in bijvoorbeeld Voorhof. Hier wonen toch veel mensen die deze kosten niet of nauwelijks kunnen dragen?

We kijken ook naar kosten. In bijvoorbeeld Voorhof is energiearmoede hoog. We verwachten dat de overgang naar aardgasvrij voor deze buurten duurder wordt als we er langer mee wachten.

56. Kuiperwijk Noord lijkt erg op Kuiperwijk Zuid. Waarom is er toch een verschil tussen deze twee?

In het Warmteplan bekijken we buurten volgens de buurtindeling van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Een warmte-uitvoeringsplan richten we op buurten die bij elkaar passen. Hebben twee buurten bijvoorbeeld dezelfde gebouwtypen en komen ze uit op eenzelfde schone warmtetechniek? Dan kunnen we voor die buurten één warmte-uitvoeringsplan maken.

57. Komt er een second opinion op de score van buurten? En wat hebben de eigenaren voor invloed op deze score. Dit is wel erg mager onderbouwd.

De projectgroep en de klankbordgroep voor het Warmteplan hebben de score van buurten beoordeeld. De projectgroep bestaat uit mensen die werken in de energietransitie. De klankbordgroep bestaat uit vertegenwoordigers van inwoners van Delft.

Warmte-uitvoeringsplannen

58. In de inleiding werd gezegd dat een bewoner altijd een aansluiting op een Warmtenet mag weigeren. Maar nu wordt wel gezegd dat in de go-fase van een warmte-uitvoeringsplan een akkoord moet komen van de gemeente etc., maar heeft de burger dan nog de mogelijkheid om de voorgestelde oplossing te weigeren?

Het warmte-uitvoeringsplan stellen we op samen met de betrokkenen. In fase 4 – de go!-fase – leggen we het plan ter goedkeuring voor aan het bestuur. De gemeente kan u in de huidige situatie niet verplichten. Wanneer een bewoner wil afwijken van de gezamenlijke oplossing, dan is dit mogelijk. In veel gevallen zal dit leiden tot een ‘all-electric’-oplossing.

59. Komt er een gezamenlijk warmte-uitvoeringsplan voor gemengde complexen? Wat is de rol van woningcorporaties in de richting van de complexbewoners (huurders/eigenaren).

Het warmte-uitvoeringsplan is een plan gericht op gebouwen met dezelfde alternatieve warmtebron. Als gemengde gebouwen eenzelfde alternatieve warmtebron hebben, is het dus mogelijk om samen een plan op te stellen. Een woningcorporatie zal de communicatie met de eigen huurders moeten regelen.

Keuzevrijheid, betrouwbaarheid, veiligheid van de nieuwe warmte

60. Kan ik zelf een warmteleverancier kiezen?

Wanneer we een warmte-uitvoeringsplan maken, maken we de keuze voor een alternatieve warmtetechniek. Dit heeft invloed op de vervolgvragen, en dus ook of het mogelijk is om zelf een

warmteleverancier te kiezen. Op dit moment kunnen we hierover nog geen uitspraak doen. Wanneer het warmte-uitvoeringsplan voor uw buurt wordt opgesteld, nodigen wij u uit om hierover mee te denken.

61. In hoeverre ben je verzekerd van warmte. Wat als de industrie in Rotterdam storing heeft, bedrijven sluiten? Zit je dan zonder verwarming?

Nee, in dat geval zit u niet zonder verwarming. Er wordt altijd gezorgd voor een voorziening die piekvraag of storingen kan opvangen. Dit kan bijvoorbeeld tijdelijk een gasgestookte hulpwarmtecentrale zijn die op den duur wordt gestookt met duurzaam gas.

62. Hoe dwingend wordt het om mee te doen aan een wijkoplossing?

We willen iedereen enthousiast maken voor een wijkoplossing. Is dit een collectieve oplossing waar individuen niet aan mee willen doen? Dan kan het mogelijk zijn om een individuele oplossing uit te voeren.

63. Hoe zit het met de leveringszekerheid en betrouwbaarheid van de installaties?

Die zal gelijk zijn aan wat het nu is met aardgas.

64. Hoe kan voorkomen worden legionella bij 50 graden?

Het water met lage temperatuur komt uw huis niet binnen. Het water dat in huizen door de kraan stroomt, wordt nog steeds heet gemaakt.

65. Kunnen inwoners straks kiezen of zij aangesloten willen worden aan een hoge temperatuur- of een lage-temperatuur-warmtenet? Omdat ik denk dat lage temperatuur goedkoper en duurzamer is.

Nee. Als in een buurt een hoge-temperatuur-warmtenet komt, is het niet mogelijk om te kiezen voor een lage-temperatuur-warmtenet. Er zit geen kostenverschil vast aan het temperatuurverschil.

Samenwerking

66. De gemeente Rotterdam is al jaren bezig om een warmteleiding naar Leiden te leggen. Financieel een enorme blunder, waarom dan toch in Delft?

De regio heeft besloten de grote hoeveelheid restwarmte in onze regio in te zetten voor de verwarming van de gebouwde omgeving. Dit ligt vast in de [Regionale Energie Strategie](#). Het lastige van dit grootschalige infrastructurele werk is dat de enorme kosten voor de baat uitgaan.

67. Zou Stedin ook een bronnet willen exploiteren? Indien nee, kunnen bewoners daar dan een exploitant voor voorstellen?

Stedin beheert alleen het gas- en elektriciteitsnet in Delft. Netverder doet de aanleg en het beheer van het Open Warmtenet Delft. Netverder is een dochteronderneming van Stedin. Mogelijk willen zij ook andere netten aanleggen en beheren. Zowel Stedin als Netverder zijn geen energieproducenten of -leverancier. Bewonersinitiatieven in andere buurten kunnen ook andere exploitanten voorstellen voor zowel het leidingbeheer als de energieleverancier.

68. Werken jullie ook samen met gemeenten die tegen Delft aan liggen als Midden-Delfland, Rijswijk en Pijnacker. Hier zitten we heel dicht bij Den Hoorn. Is het niet handig om ook over de gemeentegrens heen te kijken.

We kijken inderdaad ook over de gemeentegrens. We werken bijvoorbeeld ook mee aan een regionale energiestrategie, om de uitvoering van energietransitie van verschillende gemeenten goed op elkaar aan te sluiten. Ook in de WarmtelinQ – die restwarmte vanaf de Rotterdamse haven richting Den Haag transporteert – werken meerdere gemeenten samen.

Verenigingen van Eigenaars (VvE's)

69. Is er tot nu toe ook met VvE's gesproken, qua weging?

De gesprekken met de Verenigingen van Eigenaars in Voorhof en Buitenhof staan sinds corona op een laag pitje. We pakken dat weer op.

70. Bij de vraag naar eigenaar/bewoner miste ik het onderscheid tussen grondgebonden woningen en appartementengebouwen. In de eerste categorie ben je zelf beslissingsbevoegd, in de tweede ben je een van de soms vele leden van een VvE.

Klopt, dit weten we.

71. In de verschillende splitsingsaktes staat heel gedetailleerd vermeld dat de appartementen van de verschillende VvE's een eigen ketelhuis in eigen beheer of in beheer van Eneco hebben. Volgens wetgeving moet er om dit te veranderen 80% van de eigenaren van het complex mee zijn te krijgen. Dit lukt niet. Hoe wil de gemeente dit oplossen. De besturen van de VvE's zijn hier niet bevoegd toe.

Wij gaan ervan uit dat de gemeente de bevoegdheid krijgt om de gaslevering te beëindigen. Een VvE-bestuur krijgt daarbij een redelijke termijn om te zorgen voor een alternatieve verwarming .

72. Onze VvE heeft zelf al stappen gedaan: technisch onderzoek, kostenraming, keuze opties. Hoe brengen we dat in?

U kunt advies vragen bij het VvE-loket van het Energieloket. U kunt zelf actie ondernemen of wachten tot er een warmte-uitvoeringsplan voor de buurt komt.

73. Wordt er met VvE's gesproken over beter isoleren? Welke isolatie waarde wordt eis, toelating door alle eigenaren, ruimte in de woning, hoge kosten etcetera. Zijn er subsidies?

Ja, u kunt specifiek VvE-advies krijgen bij het Energieloket. U kunt hiervoor ook terecht bij de stichting VvE Belang en Vereniging Eigen Huis.

Wat kunt u zelf doen?

74. Is er als eigenaar te achterhalen wat de verschillende modellen laten zien voor je eigen adres? Dit wederom om eventueel al zelf stappen te kunnen nemen, zonder naderhand keuzes te maken die achterhaald worden.

Het regionaal energieloket kan een advies geven over geschikte maatregelen voor uw huis. Zij zijn ook op de hoogte van actuele plannen van de gemeente Delft.

75. Wij overwegen als eigenaar/bewoner aan de Nassaulaan de aanschaf van een hybride warmtepomp. Is dat water in de sloot gooien wanneer we over een paar jaar kunnen worden aangesloten op een warmtenet?

Het [regionaal energieloket](#) kan u hier advies over geven. Zij zijn ook op de hoogte van actuele plannen van de gemeente Delft. In hun advies houden ze daar rekening mee.

76. Dat regionaal energieloket lijkt ook een beetje een commerciële club. Is dat echt onafhankelijk of eigenlijk een webshop die advies erbij doet? Zijn ze echt onafhankelijk?

Het [regionaal energieloket](#) geeft onafhankelijk en deskundig advies. Ook zoeken zij professionele en geschikte partijen die technieken kunnen installeren.

77. In hoeverre is een 'energiecoach' deskundig en onafhankelijk? Ik heb daar sterke twijfels bij.

Energiecoaches zijn vrijwilligers en aangesloten bij 015-duurzaam. Via 015-duurzaam krijgen vrijwilligers een training om deskundig advies te kunnen geven als energiecoach. Op de [website van 015-duurzaam](#) kunt u meer lezen over energiecoaches en een individueel of gezamenlijk adviesgesprek aanvragen.

78. Waarom niet al inzetten op isolatie huizen? Waarom niet huiseigenaren subsidiëren als zij morgen hun huis al willen isoleren? Dan geen hoge temperatuur warmte daar nodig. Ik denk dat het beter is om het goed en duurzaam te doen, dan om het snel te doen.

We zetten voor heel Delft een campagne op om inwoners te motiveren energiebesparende maatregelen te nemen. Daarbij hoort natuurlijk isoleren, want dat is altijd een geschikte eerste stap.